

И конечно невозможно на каждом уроке использовать проектную деятельность поэтому для стимуляции существуют следующие методы:

– метод, подразумевающий что в деятельности ученика будет его личная заинтересованность или практическая значимость не для учителя, а для него самого;

– добавление игровой деятельности, соревновательный момент (учащимся будем самим интересно устраивать театральную постановку например: покупки компьютера в магазине компьютерной техники где им необходимо переиграть друг друга на знания компьютерных комплектующих и их характеристик чем простое тестирование или опрашивание);

– создайте необычную атмосферу во время занятия, сделайте урок нестандартным (составьте таблицы и попросите класс решить задачу урока совместно или в группах, разрешить обсуждение, распределить роли, назначить ответственность и т. д.).

– создание на уроке не стандартных ситуаций, создание не обычной атмосферы отличающейся от остальных уроков, например: составить задачу классу на урок которую они будут решать либо совместно либо по группам, разрешить сотрудничество учеников с учениками и учителем, реализовать обсуждение, формирования диалога в коллективе или в группах, работа предполагающая конфликт мнений и последующий их приход в истине или нахождение компромисса.

Нужно взять во внимание что эта практическая деятельность должна быть как можно больше направлена на самостоятельность ученика, то есть в задании должно быть меньше руководство, так как это исследовательская, поисковая и аналитическая работа, которая выполняется самим учеником что в итоге дает наиболее продуктивный эффект чем пошагово описанная работа.

Список литературы.

- Давыдов В В Проблемы развивающего обучения -М – 1986.
Петровский А.В. Развития личности и проблема ведущей деятельности. // Вопросы психологии. - М. - 1987 - № 5.

ҚАЗАҚ СӨЗ ТІРКЕСТЕРІ ПРОЦЕССОРЫН ПРОГРАММАЛАУ

Рахметов Нурболат Зарқұмұлы
Павлодар Мемлекетік Педагогикалық Университеті, Павлодар қ.

Ғылыми жоба жетекшісі: Кабенов Д.И
Павлодар Мемлекетік Педпгогикалық Университеті, Павлодар қ.

Аннотация: Қазақ процессорын программалау, яғни, талдау мен құруды автоматтандыру мәселесін зерттеуге арналған. Жұмыста қазақ тілінің сөз тіркесі құрылымын зерттеу, олардың онтологиялық моделін құрып, сөз тіркесін талдау мен құру автоматтандырылады.

Түйін сөздер: сөз тіркесі , онтология , программалау , C# , Protege.

Аннотация: Для изучения проблемы автоматизации процесса казахского словосочетания, то есть. автоматизации анализа и создания. В работе автоматизируется изучение структуры словосочетания казахского языка, создание их онтологической модели, анализ и составление словосочетаний.

Ключевые слова: словосочетания, онтология , программирование , C# , Protege.

Annotation: To study the problem of automating the process of kazakh phrases, that is. automation of analysis and creation. The paper automates the study of the structure of phrases in the Kazakh language, the creation of their ontological model, analysis and compilation of phrases. Key words: collocations, ontology, programming , C# , Protege.

Қазақ тілі Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілі ретінде елдің ішкі қарым-қатынасында ғана емес, сонымен бірге халықаралық байланыстарда да қолданылуы керек. Қазақстан Республикасы дүниежүзілік қауымдастыққа біріге отырып мемлекеттік тілдің даму деңгейін оның қарқынды зерттелуі мен қазақ тілін оқытудың әдістері мен құралдарын жасау негізінде дүниежүзілік деңгейге жеткізуді қамтамасыз ету керек. Сондықтан қазақ тіліндегі синтаксистік ережелерді онтологиясын лингвистика әдісімен зерттеу және сөз тіркесін талдау мен құруды автоматтандыру мәселесі лингвистика және информатика саласында өте өзекті.

Мақалада қазақ сөз тіркесі процессорын программалау, яғни, талдау мен құруды автоматтандыру мәселесін зерттеуге арналған. Жұмыста қазақ тілінің сөз тіркесі құрылымын зерттеу, олардың онтологиялық моделін құрып, сөз тіркесін талдау мен құру автоматтандырылады.

Кез келген тілді оқып үйренудің негізі осы тілде жазылған мәтіннің мағынасын түсінуге және сол тілде өз ойын дұрыс жазуға қажетті грамматикалық (морфологиялық және синтаксистік) ережелер болып табылады. Қазіргі қоғамды компьютерлендіру мен ақпараттандыру кезеңінде көптеген табиғи (ағылшын, француз, орыс, жапон және т.б.) тілдер компьютерлік программалар көмегімен оқытылып үйретіледі. Ол үшін, алдымен, оқытылатын тілдің грамматикалық ережелерінің онтологиялық моделдері құрылып, осы тілдегісөз тіркесін талдау (*анализдеу*) мен құру (*синтездеу*) алгоритмдері тұрғызылады, сонан кейін, осы алгоритмдер компьютерлік программалар арқылы жүзеге асырылады.

Грамматикалық құрылыстың өзінше дербестігі, ерекшеліктері бар топтарын – грамматикалық бірліктер – тұтастықтар дейміз. Солардың басты топтары *сөз, тіркесі, сөйлем*. Бұлардың әрқайсысы әр алуан бөлшек – бөлімдерден құралғанмен, бәріне тән, бәріне ортақ белгілеріне қарап оларды тұтасқан тұтасып ұласқан бөлшектер тобы деп танимыз. Мысалы, сөздің дыбыс құрылысы, лексикалық грамматикалық мағыналары

болады, сөз тіркесінің құрамына еніп адамның ойын, сана-сезімін білдірудің бөлшектері қызметін атқарды.

Осындай қарым-қатынасының нәтижесінде әрбір грамматикалық бірліктер тілдің қарым-қатынас жасау қызметіне ортақтасады. Сол үшін сөз, сөз тіркесінің құрамына, сөз тіркестері сөйлемнің құрамына еніп, ой, пікір тұтастығын құрастыруға қатысады.

Егер сөйлем қарым-қатынас жасаудың, адам ойын білдірудің негізгі формасы болса, *сөз тіркесі* және *сөз* – сөйлем құраудың материалдары. Өзара тығыз байланыстағы бұл үш грамматикалық категорияның әрқайсысына тән өзіндік айыпмашылықтары болумен қатар олардың бастары түйісетін де орындары болатыны белгілі.

Сөз тіркестер құрылымының онтологиясы. Онтология (ontology) – концептуалды сұлба көмегімен кейбір облысты формалдау. Көбіне мұндай сұлбалар объектілердің релевантты кластарынан, олардың байланыстары мен шектеулерінен тұрады. Онтология программалау үрдісінде нақты өмірдегі білімді немесе оның бөлігін көрсету формасы яғни пәндік облыс моделі. Бірақ «онтология термини» басында философиялық термин, информатикада ол жеке мән қабылдады. Мұнда екі маңызды айырмашылық бар:

- онтология информатикада компьютер оңай өңдей алатын білімді көрсету (беру) формасы.

- ақпараттық онтология барлық нақты мақсатта практикалық есепті шешуде құрылады.

Бүгінгі күні информатиканың перспективті міндеттерінің ең маңыздысы тек жасанды зерде жүйесінде ғана емес басқа де ақпараттық технологияларды пәндік облыс моделінің дамытылуы, құрылуы, талданылуы, қолдануы. Мысалы, ақпараттық- басқару жүйесі облысындағы бизнес процестерді басқару жүйесі концепциясы, Интернеттегі семантикалық тор (Semantic Web) концепциясы немесе қолданбалы программалаудағы проблемаға-бағытталған тілдер (Domain Specific Languages) концепциясы. Барлық осы концепциялар онтология түсінігімен түсіндіріледі.

Қазақ сөз тіркестерін программалау үшін Protégé программалау ортасында құрылған қазақ сөз тіркесі онтологиялық моделін негізге ала отырып, C# тілінде сөз тіркесін автоматты құру және талдау программасы құрылды. Бұл программаның жасалуын ең бастысы SQL Server –де қазақ сөздерінің базасын құрамыз. Бұл бағдарламада сөздік қоры шамамен 43 мыңға жақын. Бұл интерфейс бойынша енгізілген сөз тіркесінің әрбірбасынқы және бағыныңқы сыңарларының қай сөз таптарынан жасалғанын анықтап, соның негізінде сөз тіркесінің байланысу түрін шығарады.

Қазақ сөз тіркестерін программалау теориялық тұрғыдан негізделіп, практикалық түрде жүзеге асырылды. Теориялық тұрғыдан қазақ тіліндегі *сөз тіркестерінің* синтаксистік ережелерінің онтологиялық моделдерін тұрғызу үшін пәндік облысты ережелермен ұсыну жеткілікті екендігі дәлелденді. Осы сөз тіркесі онтологиясына негізделіп тұрғызылған алгоритмдерді C# программалау тілінде жазылды, оларды компьютерде орындау арқылы қазақ тіліндегі сөз тіркестер процессорын программалау яғни, сөз тіркесін құру мен талдауды автоматтандыру практикалық түрде жүзеге асырылды.

Алынған ғылыми нәтижелердің ғылыми-практикалық құндылығы қазақ тілінің теориясын жетілдіруге және оның қолданыс аясын кеңейтуге ықпал жасайтындағында және қазақ тілінде мәтіндік процессорлар, ақпараттық технологиялар мен жүйелер және және басқа да программалық дестелер жасау үшін қолданылатындығында, сонымен қатар, қазақ тілін компьютерлік желілер арқылы қашықтан оқыту (e-learning) технологиясын жасап, оны іс жүзінде жүзеге асыруға мүмкіндік беретіндігінде болады.

Қорыта келгенде зерттеу жұмысында қазақ сөз тіркесін программалау ақпараттық технологиялар және программалау тілінің элементтері мен программаның интерфейсі сипатталды. Қазақ сөз тіркесін автоматтандыруға алгоритмдеу мен программалау, яғни компьютерлік лингвистика әдісі қолданыла отырып С# программалау ортасында программа жазылды.

Әдебиеттер тізімі:

Балақаев М. Б.Қазіргіқазақ тілі: Сөз тіркесі менжайсөйлемсинтаксисі. – Астана: Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ, 2006. -237б.

Әбуханов Ф. Қазақ тілі. – Алматы: Мектеп, 1982 – 451 б.

Бектұров Ш., Серғалиев М. Қазақ тілі. – Алматы: Білім, 1994 – 326

Т.А. Гаврилова, В.Ф. Хорошевский Базы знаний интеллектуальных систем. Учебник.

-СПб.: Питер, 2000.-358 с.

А.И.Башмаков, И.А. Башмаков, Интеллектуальные информационные технологии.

М.МГТУ-2005.-298 с.

Конев Б. Онтологии и представление знаний, 2010.

Мэтью Хорридж, Практический справочник по построению Онтологий OWL в Protege 4 и CO-ODE Tools Edition 1.2. -Манчестерский университет

Д.И.Муромцев, Онтологический инжиниринг знаний в системеProtégé-. СПб.:Питер, 2007.-62 с.

Б.Ш.Разахова, Қазақ тіліндегі сөз тіркестері мен сөйлемдерді құру және талдауды автоматтандыру. Астана, 2008.

Злобин А.Н. Обзор методов визуализации онтологий.

Кузнецов О.П., Суховеров В.С., Шипилина Л.Б. Онтология как систематизация научных знаний: структура, семантика, задачи.

Г.Шилдт, С#. СПб.: Питер, 2003.-504 с.

Э.Троелсен, Язык программирования С# 2008 и платформа .net 3.5 - М.: Вильямс, 2010.-1337 с.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ САЙТА ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ NEWLMS.KSPI.KZ КАК СРЕДСТВА САМОСТОЯТЕЛЬНОГО ИЗУЧЕНИЯ СТУДЕНТАМИ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

Рябыкина А.Е.

Костанайский Государственный Педагогический Университет
им. У. Султангазина, г. Костанай

Научный руководитель: Соловьева Н.А.

Костанайский Государственный Педагогический Университет
им. У. Султангазина, г. Костанай

Аннотация: В статье рассматриваются варианты использования информационных технологий (в частности сайта newlms.kspi.kz) на уроках иностранного языка.

Ключевые слова: дистанционное обучение, дистанционные образовательные технологии.

Annotation: The article deals with the use of information technology (in particular, the site newlms.kspi.kz) in foreign language lessons.

Keywords: distance learning, distance educational technologies.

Аннотация: Мақалада ақпараттық технологияларды (атап айтқанда, newlms.kspi.kz сайты) шет тілі сабақтарында қолдану нұсқалары қарастырылған.

Түйінді сөздер: қашықтықтан оқыту, қашықтықтан оқыту технологиялары.

Центр дистанционного обучения Костанайского государственного педагогического университета им. У. Султангазина предлагает образовательные услуги для имеющих - профессиональное, послесреднее образование (окончившие колледж), высшее образование (в получении второй специальности).